

ULLENSAKER
KOMMUNE

STRATEGIPLAN FOR HELHETLIG LÆRINGSLØP

Alle barn og unge skal ha like muligheter til å vokse opp og bli den beste utgaven av seg selv

Forord

Våren 2018 vedtok Hovedutvalg for skole og barnehage at det skulle lages en Strategiplan for et helhetlig læringsløp i Ullensaker. For å oppnå en bærekraftig utvikling på sikt, må barn og unges utdanning og utvikling prioriteres og følges tett opp gjennom hele læringsløpet, med mål om at flere gjennomfører videregående opplæring. Strategiplanen erstatter Handlingsplan for læringsutbytte i Ullensakerskolen 2017-2020 og skal inkludere barnehagene i samme enhetlige strategi.

Både barnehage og skole er arenaer for lek og læring og har til felles at de skal rette fokus mot kvalitet i omsorg og opplæring. I internasjonal sammenheng har det vært fokus på betydningen av å skape gode læringssammenhenger mellom de tidlige pedagogiske tilbudene og grunnskolen.

Strategiplanen skal bygge bro mellom kommuneplanens overordnede mål og strategier og de mer konkrete satsingene som er nedfelt i kommunale handlingsplaner på barnehage- og skoleområdet, og den skal rulleres hvert 4. år. Strategiplanen viser ønsket retning for kvalitetsutvikling i alle kommunale barnehager og skoler. Planen skal være sentral i styrings- og utviklingsmøter mellom kommunen som barnehage- og skoleeier og den enkelte virksomhet.

I strategiplanen beskrives overordnede mål og strategier, samt kjennetegn og måleindikatorer som viser om vi er på rett vei.

I kommunale handlingsplaner beskrives konkrete tiltak, handlinger og forpliktelser som må til i praksisfeltet for å nå de overordnede målsettingene.

” Barn og unge skal gis mulighet til å vokse opp til å bli den beste utgaven av seg selv.

Strategiplanen skal ivareta hele læringsløpet fra barnehagealder og ut grunnskolealder, og sikre at **alle** får like muligheter til å gjennomføre grunnskoleløpet og videregående skole. Barnehagene og skolene i Ullensaker skal legge til rette for at alle barn og unge får realisert sitt læringspotensial og bli den beste utgaven av seg selv, slik at de kan delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv, og ta gode valg for seg selv og andre.

Strategiplanens faglige grunnlag bygger på nasjonal og internasjonal forskning og knyttes til hva forskningen sier har effekt på barn og unges utvikling og læring.

Strategiplanen skal bygge bro mellom kommuneplanens overordnede mål og strategier og de mer konkrete satsingene som er nedfelt i kommunale handlingsplaner på barnehage- og skoleområdet.

Strategiplanen skal:

- Gi felles retning og danne grunnlag for prioriteringer i barnehager og skoler.
- Være overordnet handlingsplaner på barnehage- og skolefeltet.
- Gi en tydelig beskrivelse av ønsket målbilde.
- Være forpliktende for alle som jobber med barn og unge i Ullensakers barnehager og skoler, både ledere og øvrig personale.
- Fortelle oss om vi er på rett vei.

Danning og læring

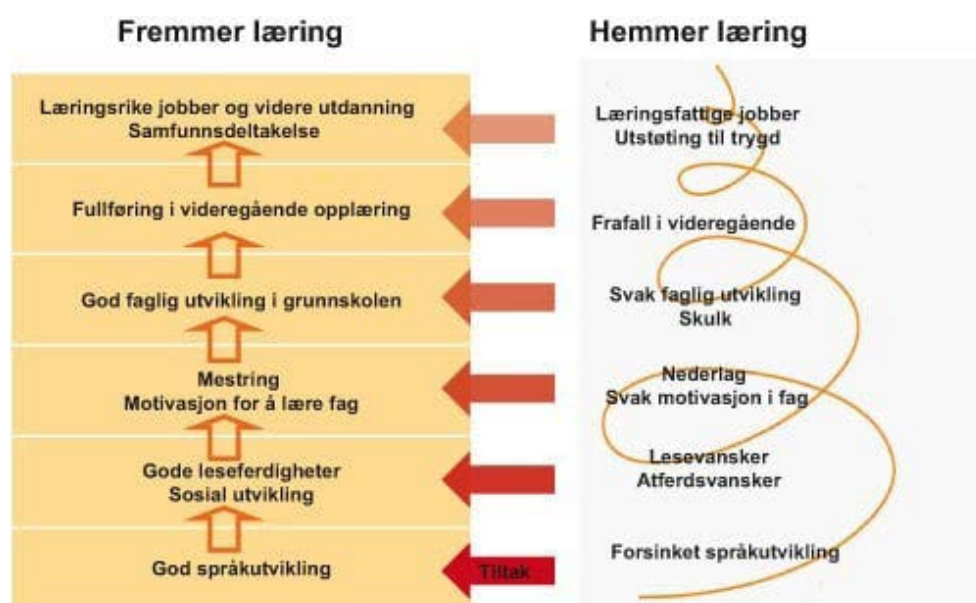
Barnehage og skole skal åpne dører mot verden og fremtiden, og bidra til at barn og unge utvikler kunnskap, ferdigheter og holdninger som gjør at de mestrer livene sine og kan delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Lek, omsorg, danning og læring skal sees i sammenheng. Alle barn og unge skal ha like muligheter til å utvikle seg selv og sine evner.

For å lykkes med denne målsetningen, må barn og unge oppleve mestring og progresjon, og utgangspunktet må være at alle har et læringspotensial. Barn har en medfødt nysgjerrighet og motivasjon for læring som må støttes og videreutvikles gjennom hele barndommen. Dette skjer

først og fremst gjennom gode barnehage- og skoletilbud. Figur 1 (under) viser betydningen av å legge til rette for gode prosesser i hele læringsløpet, slik at alle får mulighet til å lykkes i utdanning og arbeid.

Lek og læring

Småbarnsalderen inneholder viktige milepæler for et menneskes fysiske, mentale, sosiale og emosjonelle fungering. I tiden fra man blir født og fram til skolestart tilegner barn seg en rekke sosiale og kognitive ferdigheter. Barndommen er verdifull i seg selv og kan aldri erstattes eller gjøres på nytt. Perioden er avgjørende for utvikling av læringskapasiteten, og en god barndom

Figur 1 Meld.st.nr.16 (2006-2007)

er som en grunnmur i livet. Leken skal ha en sentral plass i barnehagen. Det er den viktigste kilden eller arenaen for utvikling og læring i tidlige barneår, og blir sentral i språk- og kommunikasjonsutvikling. Læring skjer både gjennom aktiv deltagelse i hverdags situasjoner, omsorg og lek, og gjennom varierte aktiviteter der barnas erfaringer og interesser tillegges vekt. Barnehagen er en del av utdanningsløpet og bygger på et helhetlig lærings syn og den nordiske barnehagetradisjonen. Kvalitativt gode barnehager bidrar til at grunnmuren er stødig å bygge videre på som ungdom og voksen.

Sosiale og språklige ferdigheter

Godt ordforråd og språklig bevissthet utvikles gjennom deltakelse i lek og fellesskap med andre. Barn og unges identitet og selvbilde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Gode sosiale ferdigheter bidrar til inkludering, samarbeidsevne, medansvar og gode leke- og læringsmiljøer. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. Hvordan barn og unge opplever sin relasjon til andre barn og unge, samt de voksne i barnehagen og på skolen, er viktig for deres trygghet, trivsel, motivasjon og læring. Det handler om hvordan barn og unge bruker sine sosiale ferdigheter på hensiktsmessige måter, hvordan de regulerer sine følelser og atferd og tilpasser disse til andre menneskers behov. God sosial kompetanse er en av de aller viktigste beskyttende faktorene som fremmer barns robusthet og mestring i livet. Den sosiale utviklingen har nær sammenheng med den emosjonelle utviklingen, og betyr mye for hvordan barn har det i livet sitt. Barn og unge må utvikle respekt for at mennesker er forskjellige, og lære å løse konflikter på en fredelig måte. Utvikling av sosial

kompetanse forbygger problematferd. Barn og unge med god sosial kompetanse er bedre rustet til å mestre barnehage og skole som sosiale arenaer enn de som ikke mestrer de sosiale kodene i samme grad.

Å utvikle et godt språk er noe av det viktigste som skjer i et barns liv, og det er avgjørende for barnets videre utvikling. Språket gir fellesskap med andre mennesker og gir oss identitet og tilhørighet i samfunnet vi lever i. Forskning viser at barn som har god språkutvikling før skolestart, har bedre sosial utvikling og bedre leseutvikling på barnetrinnet enn barn med forsinket språkutvikling. En god språklig og sosial utvikling er avhengig av et stimulerende miljø.

Leseferdighetene påvirker motivasjonen for å lære fag, og barnet vil oppleve mestring og glede ved å lære nye ting. Hvis nederlagene blir for mange, er veien kort til atferdsvansker, utenforskap og svak faglig progresjon. Grunnleggende ferdigheter er en forutsetning for utvikling og læring i barnehage, skole, arbeid og samfunnsliv. Gode grunnleggende ferdigheter gjør at barn og unge opplever progresjon og lykkes i å utnytte sitt læringspotensial fullt ut.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Teknologi har endre måten vi lærer, kommuniserer, underholder oss, finner informasjon og tilegner oss kunnskap på. Det er viktig at barn og unge ikke bare er passive konsumenter, men aktivt bearbeider og produserer informasjon, kommuniserer på nettet og anvender digital dømmekraft i sin hverdag. De digitale ferdighetene skal være en naturlig del av arbeidet i og på tvers av tema- og fagområder, både i barnehagen og skolen, slik at barn og unge settes i stand til å mestre krav i utdanning og arbeidsliv - også innen fagfelt vi ikke kjenner i dag.

Tidlig innsats, god progresjon og tilpasset opplæring

Godt og systematisk samarbeid mellom barnehage og barnetrinn, barnetrinn og ungdomstrinn, ungdomstrinn og videregående opplæring skal bidra til å styrke overgangen mellom de ulike trinnene i opplæringsløpet. En god sammenheng mellom barnehage og skole skal ivareta

barnets behov for trygghet i en overgangsprosess, og bidra til at opplæringen tilpasses det enkelte barnet allerede fra første skoledag. Godt samarbeid og god dialog er avgjørende for at overgangene skal bli best mulig for barnet.

Mangelfulle grunnleggende ferdigheter og kunnskaper kan føre til at barn og unge ikke trives eller lykkes i utdanningsløpet. Det gjør det svært vanskelig å fullføre videregående opplæring. Uten fullført videregående opplæring øker sannsynligheten for arbeidsledighet, fattigdom og marginalisering senere i livet drastisk. Tidlig innsats, god progresjon og tilpasset opplæring i utvikling av grunnleggende ferdigheter for alle barn og unge i Ullensaker er derfor en viktig målsetning. Tidlig innsats er nøkkelen i dette arbeidet. Det handler om å kunne gi hjelp og støtte når barnet trenger det, slik at utfordringer som oppstår ikke får utvikle og forsterke seg over tid. Enten vansken oppstår i barnehagealder eller senere i læringsløpet, så skal barn og unge oppleve å få støtte og målrettet innsats til de når forventet progresjon. Et viktig prinsipp i alle barnehager og skoler i Ullensaker skal være at det aldri er for sent å komme over i et godt læringsløp.

Karakter og mestringstro

I målsettingen om å lykkes i å bli den beste utgaven av seg selv, spiller barn og unges tankemønster en viktig rolle, sammen med deres holdninger og tro på egne muligheter. Mestringstro handler om barn og unges tro på egne evner knyttet til å prestere eller lykkes i en bestemt situasjon. Barn og unge som utvikler et dynamisk tankesett, ser på læringsprosesser som noe kontinuerlig og noe som kan påvirkes. De tror at egenskaper og ferdigheter kan utvikles gjennom trening og egen innsats. Barn og unge som tenker at ting kan læres, og at de vil lære av å gjøre feil, har lettere for å bruke tilbakemeldinger og informasjon om hva de trenger å øve mer på og gjøre annerledes for å lykkes. De vil også utvikle en større robusthet til å takle motgang. Barn og unge som har et dynamisk tankesett vil møte utfordringer og læringssituasjoner gjennom hele livet med utholdenhet, optimisme og tillit til egne evner.

” Ikke alle vil nå de samme målene, men alle barn og unge skal ha like muligheter til å utvikle seg selv og sine evner.

Karakterdannelse og robusthet er viktigere enn noensinne, fordi barn og unge i dag får rikelig med påvirkning og trenger mot både til å stå ved sine meninger og til å si nei. Det handler om å lære barna selvstendighet og samtidig lære dem å ta ansvar. Å styrke barnas robusthet vil si å gi dem en indre struktur, en indre tro på at de har en identitet; at de er den samme selv om alt forandrer seg, og gi barnet troen på at det er noe verdt. På denne måten oppdager barnet at det kan holde ut, får tro på seg selv, at de har ressurser og kan sette seg mål og nå det, men lærer også å takle nederlag og frustrasjon.

” Et viktig prinsipp i alle barnehager og skoler i Ullensaker er at det aldri er for sent å komme over i et godt læringsløp. Karakterdannelse og robusthet er viktigere enn noensinne.

Barn og unge må oppleve at voksne tror på dem, har ambisjoner på deres vegne og støtter dem på veien. Ikke alle vil nå de samme målene, men alle barn og unge skal ha like muligheter til å utvikle seg selv og sine evner.

Kultur for danning og læring

Dersom vi skal lykkes med målsettingen om at barn og unge skal vokse opp til å bli den beste utgaven av seg selv, fordrer det en organisasjonskultur som støtter oppunder, legger til rette for og styrker barn og unges sosiale og faglige utvikling. Et raust og støttende lek- og læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der barn og unge oppmuntres og stimuleres til sosial og faglig utvikling. Et trygt og godt barnehage- og skolemiljø, fritt for krenkelser, er en forutsetning, men barn og unge skal også oppleve en kultur der de «*trives med å lære*». Å etablere en slik kultur, krever kontinuerlig og målrettet arbeid hos alle ansatte i barnehager og skoler.

God læringskultur

I enhver gruppe av barn eller unge vil det utvikle seg normer for hva som forventes og hva som er viktig i relasjoner mellom barn, og mellom barn og voksne. I gruppa som sosialt system skapes det sosiale strukturer og mønstre for samhandling, som har betydning for barn og unges motivasjon, konsentrasjon, oppmerksomhet og deltagelse. Dette bidrar til at det utvikles en læringskultur i gruppa. Den voksne leder gruppa og vil med sine valg og handlinger ha sterk innvirkning på utviklingen av de normene og verdiene som skaper læringskulturen på avdelingen eller i klasserommet. Gode barnehager og skoler kjennetegnes av tydelige voksenpersoner som kombinerer en varm og

støttende relasjon med god kontroll og tydelig ledelse.

” *Et raust og støttende lek- og læringsmiljø er grunnlaget for en positiv læringskultur for barn og unge.*

En kultur som understøtter lek, læring og trivsel, og som fremmer barn og unges motivasjon og mestring, kjennetegnes blant annet av at:

- Barn og unge opplever et trygt og godt leke- og læringsmiljø fritt for krenkelse.
- Barn og unge opplever å bli sett, lyttet til og forstått.
- Barn og unge opplever å kunne påvirke sin egen hverdag.
- Barn og unge opplever at voksne har ambisjoner på deres vegne.
- Barn og unge opplever at det å være aktiv og interessert blir verdsatt.
- Barn og unge har respekt for ulikheter og aksepterer hverandres styrker og svakheter.
- Barn og unge ser på «feil» som en mulighet til å lære.
- Barn og unge har hovedfokus på egen utvikling framfor å sammenlikne seg med andre.
- Barn og unge ser sammenhengen mellom egen utvikling, innsats og valg av strategier.

Autoritative voksne

I praksis innebærer dette at barn og unge i stor grad er indre motiverte for å søke utfordringer som fremmer læring, som har tro på at innsats nytter og som kan beholde fokus på læring selv om forventning om mestring er lav. De viser heller lav kompetanse enn å miste muligheten til å lære. For å få til dette må det arbeides systematisk med å bygge opp barn og unges motivasjon og forventninger til egen mestring. Dette må gjøres med utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap om hvilken betydning forventninger om mestring har for progresjon og læring.

autoritative gruppeledere som etablerer og utvikler positiv og støttende relasjon til hvert enkelt barn og som skaper trygge rammer for læring og utvikling. Autoritativ voksenrolle og gruppeledelse innebærer at den voksne legger vekt på å ha en god relasjon til barna gjennom en anerkjennende væremåte, ved å se de og gi de mye varme, samtidig som man er tydelig, har god struktur og kontroll i situasjonen. Anerkjennelse av barn og unge er den viktigste psykologiske betingelsen for barns sosiale og faglige læring, for utvikling av et trygt selververd og for god psykisk helse. En voksen som utøver autoritativ gruppeledelse, vil fremstå som en tydelig voksenperson som

Forskning viser at følgende spørsmål er helt sentrale for barn og unges forventninger til egen mestring og motivasjon:

1. Hvordan har jeg det?
2. Er jeg interessert?
3. Er dette viktig for meg?
4. Kan jeg klare det?

Det første spørsmålet, *hvordan har jeg det*, er grunnleggende og viser viktigheten av at barn og unge opplever et trygt leke- og læringsmiljø, fritt for krenkelser og hvor det også er trygt å ytre seg til tross for at man ikke vet «rett svar». Dette fordrer

bryr seg og respekterer barn og unge. Den autoritative voksne vil være en tydelig leder i gruppa, håndtere uro og uønsket atferd på en trygg og forutsigbar måte i tillegg til å strukturere barnas sosiale og faglige læring. På samme tid vil den voksne etablere, styrke og videreutvikle støttende relasjoner til alle barn og unge. De voksne har et profesjonelt ansvar for å sørge for at relasjonen er så god som mulig.

” Pedagoger som fremstår som autoritative ledere er en forutsetning for å etablere inkluderende fellesskap i barnehager og skoler.

Pedagoger som fremstår som autoritative ledere er en forutsetning for å etablere inkluderende fellesskap i barnehager og skoler. Et slikt fellesskap kjennetegnes av respekt for forskjellighet, egenart og ulike kulturer, slik at alle opplever å være betydningsfulle deltagere. Dette vil være gode rammer der barnehagen og skolen jobber systematisk med å utvikle barn og unges sosiale ferdigheter i samspill med både barn og voksne.

Nysgjerrighet, læring og mestring

Det neste spørsmålet, *er jeg interessert*, peker på viktigheten av å videreutvikle en praksis som skaper engasjement for og vekker nysgjerrighet hos barn og unge for det som skal læres. Dette spørsmålet kan sees i sammenheng med spørsmål 3, *er dette viktig for meg*. Barn lærer best når voksne fanger opp hva barnet er opptatt av, og deretter beriker barnets utforskning på en måte som gjør at barnet får til eller forstår noe mer enn det ville gjort på egenhånd. De er små utforskere som vil forstå og få til stadig mer. For at dette skal skje, må de være i et miljø der de får lyst til å utforske og der voksne støtter deres læring. Det handler om å skape relevans for det som skal utvikles ved å koble det nye til kjente situasjoner og vise barn og

unge hvorfor dette er viktig å lære akkurat nå. For å lykkes vil det være viktig å legge til rette for situasjoner/arenaer som i størst mulig grad oppleves som praktisk, relevant og utfordrende for **alle**. Det vil derfor være viktig å legge til rette for situasjoner som tar utgangspunkt i det barna er interessert i og det som oppleves som relevant akkurat nå. Videre må barn og unges nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser fra tidlig i barnehagen og gjennom hele læringsløpet. Ved å undersøke, oppdage og på den måten forstå sammenhenger vil barn og unge utvide perspektivene og få ny innsikt. Evnen til å stille spørsmål, undre seg, utforske og eksperimentere er avgjørende for varig forståelse og dybdelæring.

Det siste spørsmålet, *kan jeg klare det*, bygger i stor grad på barn og unges erfaringer med om de har fått til dette tidligere. Det blir derfor viktig å sikre en god progresjon, der det nye som skal læres tar utgangspunkt i det barna kan fra før. Videre vil barnas handlingskompetanse; troen på at de, ved å bruke riktig strategi og legge ned nok innsats, være en vesentlig faktor. Barna må ha troen på at rett innsats nytter!

Ansatte i barnehager og skoler hjelper barn og unge til å forstå hvordan egen innsats og valg av strategi påvirker egen utvikling og læring. I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.

” Videre må barn og unges nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser fra tidlig i barnehagen og gjennom hele læringsløpet.

Personalet skal blant annet:

- Sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring.
- Være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter.
- Støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner .
- Utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold.
- Støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem.
- Sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.

Læringsfremmende vurderingspraksis

I skolen viser nasjonal og internasjonal forskning at av det pedagogen gjør i klasserommet, er en læringsfremmende vurderingspraksis av de faktorene som påvirker elevenes læring i størst grad.

Dette innebærer at den voksne hjelper barn og unge til å forstå:

- Hva skal jeg lære? (Hva er målet?)
- På hvilken måte skal jeg lære det? (Valg av strategi og innsats)
- Progresjonen i læringsarbeidet (Hvor langt har jeg kommet og hvor langt har jeg igjen?)

Gjennom målrettede fremovermeldinger hjelper pedagogen barn og unge til å forstå hva som skal læres og hvilken strategi og innsats som er hensiktsmessig for å nå målet. Videre hjelper fremovermeldingene barnet/eleven til å se egen progresjon i læringsarbeidet – noe som er avgjørende for opplevelse av motivasjon og mestring. Slike fremovermeldinger fungerer best dersom de gis i en dialog mellom pedagogen og den som lærer. For barn og yngre elever vil denne dialogen i stor grad være styrt av pedagogen.

Etter hvert som barnet blir eldre vil denne «ytre» dialogen bli barnets egne «indre» dialog som hjelper barnet til selv å se sammenhengen mellom hva som skal læres, valg av strategi og innsats og oppnådd resultat. Barnet blir på sikt sin «egen lærer». Samlet sett vil dette være et av de viktigste grepene barnehagelærere og lærere kan ta for at barn og unge skal utvikle et dynamisk tankesett som fremmer læring og utvikling gjennom hele livet! Videre er det viktig at barnehager og skoler har gode systemer og rutiner for observasjon, kartlegging og vurdering, for å kunne følge med på barn og unges progresjon. Det er også viktig å systematisk observere de ansattes samspill med barn og unge, for å kunne vurdere kvaliteten på relasjonene og lek- og læringsmiljøet på avdelingen og i klasserommet. Denne informasjonen, sammen med

pedagogens profesjonelle skjønn, brukes til å kontinuerlig videreutvikle og tilpasse opplæringen til barn og unges læringsbehov.

” Når foreldrene engasjerer seg i barnas barnehage- og skolehverdag trives barna bedre og lærer mer.

Foreldresamarbeid

Forskning viser at når foreldrene engasjerer seg i barnas barnehage- og skolehverdag, trives barna bedre og lærer mer. De har også en tendens til å etablere bedre relasjoner til andre, både barn og voksne i barnehagen eller skolen. Det er ingenting som betyr mer for hvordan barna har det enn at foreldrene engasjerer seg i barnas hverdag. Denne sammenhengen mellom foreldrestøtte og læringsmiljø viser viktigheten av nært og godt samarbeid mellom barnehage, skole og foreldre. Det er derfor avgjørende at foreldre involveres i arbeidet med å sikre trygge og inkluderende læringsfellesskap. Videre er det viktig at foreldre involveres i arbeidet med å utvikle robuste barn som ser sammenhengen mellom egen innsats og progresjon sosialt og faglig. Foreldre og ansatte har et felles ansvar for barn og unges trivsel og utvikling, men det er barnehagene og skolenes ansvar å legge til rette for et godt foreldresamarbeid.

Dette innebærer blant annet å sørge for at foreldre får nødvendig informasjon, og for at de gis mulighet til å ha innflytelse på sine barns barnehage- og skolehverdag.

Et slikt samarbeid kjennetegnes blant annet av at:

- Foreldre opplever god informasjon og tydelige forventningsavklaringer.
- Foreldre opplever å få støtte og veiledning.
- Foreldre opplever å være viktige aktører i foreldrefellesskapet.
- Foreldrene opplever at deres synspunkter blir hørt og anerkjent.
- Foreldre opplever det trygt å snakke om det som er vanskelig.
- Foreldre som har barn eller unge med særlige behov, får tjenester som er koordinert og tilpasset.

Lederrollen og profesjonsfellesskapet

For å nå målsettingen om at alle barn og unge skal vokse opp til å bli en best mulig utgave av seg selv, trenger vi ledere i barnehage og skole som kan påvirke praksis i hver enkelt avdeling og hvert enkelt klasserom.

De lederne som evner dette best jobber målrettet innenfor følgende dimensjoner:

- Etablerer mål og forventninger.
- Strategisk bruk av ressurser.
- Forsikrer seg om kvaliteten på arbeidet som gjøres i avdelingen/klasserommet.
- Leder de ansattes læring og utvikling.
- Sikrer et velordnet og trygt leke- og læringsmiljø.

Av disse har det å lede og delta i de ansattes læring og utviklingen vist seg å være den dimensjonen som har størst positiv effekt på barn og unges læring og utvikling.

” Lederne våre leder de ansattes læring og utvikling på en slik måte at de ansatte forsker på egen praksis, lærer av hverandre og sammen videreutvikler praksis i tråd med barn og unges læringsbehov.

Barnehagen og skolen skal være lærende organisasjoner og legge til rette for at de ansatte lærer av hverandre gjennom samarbeid om planlegging, gjennomføring og evaluering av god praksis. Gode ledere sikrer god balanse mellom drift og utvikling i sin virksomhet. Det er leders ansvar å skape nok tid og rom til pedagogisk utviklingsarbeid.

Det er avgjørende at lederne våre evner å etablere og lede det profesjonsfaglige fellesskapet i barnehagen og i skolen. Intensjonen med dette er å lede og utvikle de ansattes læring og utvikling på en slik måte at de ansatte forsker på egen praksis, lærer av hverandre og sammen videreutvikler praksis i tråd med barn og unges læringsbehov. Dette forutsetter et profesjonsfellesskap som ledes på en slik måte at det etableres trygge og forutsigbare rammer der alle bidrar.

Profesjonsfellesskap

Rammeplan for barnehager og Overordnet del av læreplanen legger også stor vekt på viktigheten av at barnehager og skoler skal legge til rette for lærende fellesskap der de ansatte reflekterer over felles verdier, vurderer og videreutvikler sin praksis. Dette understøttes også av internasjonal forskning som viser til at den mest effektive måten å heve kvaliteten i virksomheten på, handler om å utvikle den ansattes kompetanse i et profesjonsfellesskap.

Langt mer effektivt enn å sende ansatte på kurs og videreutdanning, er det å ha gode systemer i barnehagen og skolen, der ansatte kontinuerlig videreutvikler praksis i tråd med barn og unges utviklings- og læringsbehov. Velutviklede strukturer for samarbeid, støtte og veiledning mellom kolleger og på tvers av barnehager og skoler fremmer en delings- og læringskultur.

Vi har derfor tydelige forventninger til at våre ledere har gode ferdigheter innen følgende områder:

- Ledere som har gode samarbeidsevner og tar ansvar for å etablere tillit til alle ansatte, også i konfliktfylte situasjoner.
- Ledere som etablerer gode arbeidsmiljøer som kjennetegnes av trygget og gjensidig tillit.
- Leder som skaper trygge rammer for profesjonsutvikling der alle bidrar.

Strategi

GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

Mål:

- Barn og unge har gode språklige ferdigheter som fører til at de blir inkludert og tar del i samspill i barnehage og skole
- Barn og unge har gode digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å tenke kritisk, kommunisere og samhandle med andre i digitale omgivelser
- Barn og unge har en optimal sosial og faglig progresjon som setter dem i stand til å fullføre videregående opplæring og delta i arbeidslivet som voksen
- Barnehager og skoler bruker digitale verktøy som støtter opp under gode læringsprosesser ved å utvikle barn og unges digitale ferdigheter som redskap for lek- og læring
- Profesjonsfellesskapet bidrar til å videreutvikle praksis i tråd med barn og unges utviklings- og læringsbehov
- Ledere forsikrer seg om kvalitet og bidrar til kollektiv utvikling og læring i profesjonsfellesskapet

Strategi:

- Barnehager og skoler etablerer en lek- og læringskultur som støtter oppunder, legger til rette for og styrker barn og unges sosiale, emosjonelle og faglige utvikling
- Barnehager og skoler bruker relevant informasjon om barn og unges progresjon til å forsikre seg om at hvert enkelt barn har en optimal sosial og faglig utvikling
- Barnehager og skoler etablerer et rikt språkmiljø som bidrar til utvikling av språk og kommunikasjonsevne
- Hvert enkelt barn har en god progresjon målt gjennom:
  - systematisk språkkartlegging i barnehage
  - kartleggingsprøver, nasjonale prøver og eksamen
- Økt andel unge gjennomfører videregående opplæring

SOSIAL KOMPETANSE:

Mål:

- Barn og unge har gode sosiale ferdigheter slik at de er i stand til å delta aktivt i sosial samhandling med andre.
- Barn og unge opplever å være en del av et inkluderende fellesskap.
- Barn og unge klarer å balansere egne behov for tilfredsstillelse, selvhevdelse og oppmerksomhet med andre barns behov.

Strategi:

- Det etableres et inkluderende fellesskap i barnehager og skoler som kjennetegnes av respekt for forskjellighet, egenart og ulike kulturer, slik at alle opplever å være betydningsfulle deltagere i fellesskapet.

- Barnehagen og skolen må jobbe systematisk med å utvikle barn og unges sosiale ferdigheter i samspill med både barn og voksne.
- Barnehager og skoler bruker relevant informasjon om barn og unges progresjon til å forsikre seg om at hvert enkelt barn har en optimal sosial utvikling.
- Barnehager og skoler legger til rette for systematisk bruk av pedagogisk analyse i sine virksomheter.
- Foreldre involveres i arbeidet med å sikre trygge og inkluderende fellesskap

Hvordan vet vi at vi lykkes:

- Elevundersøkelsen
- Foreldreundersøkelsen i barnehagen
- Systematisk observasjon og kartlegging i barnehager og skoler

MESTRINGSTRO

Mål:

- Barn og unge er motivert, har lærelyst og tro på egen mestring, slik at de ser sammenheng mellom egen innsats og progresjon
- Barn og unge utvikler et dynamisk tanke sett som setter de i stand til å takle medgang og motgang og mestre livene sine i samspill med andre
- Barn og unge kan ta gode valg for seg selv og andre

Strategi:

- Barnehager og skoler har en læringsfremmende observasjons- og vurderingspraksis
- Ansatte i barnehager og skoler hjelper barn og unge til å forstå hvordan egen

innsats og valg av strategi påvirker egen utvikling og læring

- Barn og unge skal bli møtt med høye forventninger og få tilpassede utfordringer, også barn og unge med særlige evner og talenter
- Ansatte og foreldre hjelper barn og unge til å ta etiske bevisste og bærekraftige valg
- Foreldre involveres i arbeidet med å utvikle robuste barn som ser sammenhengen mellom egen innsats og progresjon sosialt og faglig

Hvordan vet vi at vi lykkes:

- Systematiske barne – og elevsamtaler
- Elevundersøkelsen
- Ungdataundersøkelsen

Litteraturliste:

Alvestad, M & Gjems, L. (2019). Pedagogisk kvalitet i barnehagen. Universitetsforlaget.

Drugli, M.B og Lekhal, R. (2020). Livsmestring og psykisk helse: Cappelen Damm Akademisk

Fagbokforlaget. (2021) Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. Grunnskolen.

Gjerustad, C & Bergene, A & Lynnebakke, B (2021). Andre dybderapport med norske resultater fra den internasjonale barnehageundersøkelsen TALIS Starting Strong.

Hargreaves, A og Fullan, M. () Professional capital. Transforming teaching in every school. London, Routledge.

Irgens, E.J. (2010) Rom for arbeid: Lederen som konstruktør av den gode skole. Academia.edu.

Kunnskapsdepartementet. (2008). Fra eldst til yngst. Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.

Kunnskapsdepartementet (2017) Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Lekhal, R. m.fl. (2017) Dette vet vi om barnehagen: betydning av kvalitet i barnehagen: Gyldendal akademisk

Manger, T. (2012). Motivasjon og mestring. Gyldendal Akademisk.

Meld. St.6 (2019) Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole g SFO. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/no/dokumenter/melding.-st.-6-20192020/id2677025/>

Nordahl, T og Hansen Skov, L. (2016) Barnehagen – bruk av kartleggingsresultater i forbedringsarbeid. Gyldendal Akademisk.

Qvortorp, L (2020). Profesjonelle læringsfellesskap. Gyldendal Akademisk
Robinson, V. (2015) Elevsentrert skoleledelse.

Roland, P. (2021) Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole: Cappelen Damm Akademisk

Spurkeland, J (2017). Relasjonsledelse. Universitetsforlaget.

Torve Martinsen, M. (2021) Trygt og godt i barnehagen: Cappelen Damm Akademisk

Ullensaker kommune
Rådhuset, Furusetgata 12
Postboks 470, 2051 Jessheim
Telefon: 66 10 80 80

ullensaker.kommune.no